

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
8 Septembrie st. v.
20 Septembrie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 36

ANUL XXI.

1885.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

M u l t i u b e s e . . .

Mult iubesc pe vârf de munte
Desmerdat de nori,
Iubesc murmuri, șoapte sfinte
Să ascult în țori;
Căci de tine, ânger dulce,
De tine-mi vorbesc;
Stéua care pe cer luce,
Munți ce cărunțesc.

Sus pe Schlossberg, pe cea stâncă,
Un sărut mi-ai dat,
Ș-auzi tu vales adâncă
Cum a tresaltat?
Voesc munții cari îngână
Norul sunător,
Altar falnic să devină
L'al nostru amor!

Vreu și norii ce 'ncunună
Prepăstoșii munți,
Sub picioare-ți să depună
Tapete de nunți.
P'a Țiriei mândră vale
Primblând ochiul teu,
Să nu afli nici o cale
Fără gândul meu.

Gratz 1868.

V. A. Urechia.

Suveniri de călătorie.

— Din Vâlcele până la Constanța. —
(Incheiere.)

Mai întâi pe țărmul bulgar ajunserăm *Turtucaia*; la bord era scris numele orașului cu slove cirilice; un orașel miserabil pe o coastă de del, și în pregiuru-i cu vii; un oficer militar bulgar era în uniformă de muscal. Depărtare de un patraru de ora, portul *Oltenița*, unde vedeai vigilia română și edificiu nou, oficerii români în uniformă franceză, (dar erau destui și pe naie), va să dică pe malul drept slavismul, pe malul stâng latinismul; la mal era scris pe o tablă neagră eu litere mari latine „*Oltenizza*” (sic), din jos

vre-o șapte turci în vestimintele lor originali și murdari ședeau cu picioarele încrucișate și nici că se uitau la naie, și la cei ce coboriau și suiau, ci priviau ațintiți la caicele (barce) lor, cari se mișcau de valurile Dunării.

Orașul *Oltenița*, unde la 1854 atâți muscali păpară mörtea, prin năvălirea turcilor trecuți dela *Turtucaia*, zace la o distanță de jumătate de ora de port, și nici că se vede de o păduriță, ce stă între el și Dunăre. La mulți le pöte fi încă în memorie poesia satirică a nemuritoriului poet Andreiu Mureșan, despre incidentul acelei bătălii, despre care scrieau buletinele rusești că au căzut în ea numai 400 ruși, er la pörta raiului bătând 5000 muscali căduți pentru credință, *Stul Petru* n'a lăsat să între, decât cei scriși în buletin.

După *Oltenița* a venit pe malul bulgar *Silistria*, orașel din depărtare provocătoriu prin multele minarete turcești, cu majoritate absolută de locuitori turci; la bord eșise mulți turci îmbrăcați și mai elegant și în forme variate, tot cu fes, dar aveau pantaloni, și sub toga turcească giletce și rocuri europenești, apoi ghete (topance) lucii ca pe la noi; multe turcöice ședeau nemșcate alungul unui doc, și învălitate, cât nu le vedeai decât ochii. Și aici la port era scris numai cu litere cirilice mari „*Silistria*”.

Nu departe de *Silistria*, dl Remus Oprean fost prefect în județul Constanța, și carele încă călătoriu pe naie, ni-a arătat dealul *Arab-Tabia*, loc de price pentru fruntaria Bulgariei și Dobrogei cedată României. Stând chiar asupra *Silistriei* un del mai înalt ca *Arab-Tabia*, carele dominază totă situațiunea, în adevăr și celui ce nu pricepe arta strategică, se vede ridicol pretestul Bulgarilor, că *Arab-Tabia* pre dominază teritoriul lor de frontieră; lucrul până ađi încă nu e decis, și sentinela română inapoiată un kilometru de *Arab-Tabia*, rămân între aceste teritriu neutral.

De aci încolo ambele țărmuri ale Dunării sunt române, până în estrema gură a Dunării, adevă până sub teritoriul *Basarabiei* devenit rusesc.

Dela *Silistria* nu departe pe malul drept al Dunării zace *Ostrovul*, o comună curat română, devenită orașel adevă comună urbană, unde s'a zidit casarme pentru armata română, și alte localități; va să dică pe tot locul unde a ajuns dominațiunea română, reinnoiri de civilizațiune, pe când nici la *Silistria* nici la *Turtucaia* n'am văđut incai unica zidire nouă.

De și după mersul vaporului trebuia să ajungem la *Cernavodă* la 6 ore, am ajuns la 7 séra. Acest orașel e situat între doue deluri redicate pe țărmul drept al Dunării, pe cöstea delului stâng. De aici se deschide:

un debușeu până la Constanța, portul mării negre, pe carele sub dominațiunea Romanilor s'a tras un canal, în carele se scurgea apa Dunării, era mai d'a supra acestui canal se zidise valul lui Traian, a cărui urme și astăzi se ved, în înălțime de 8—10 picioare, pe aiurea și de 18; atât canalul, cât și valul lui Traian erau ultimii termeni ai imperiului Roman, și ca scuturi și fortărețe în contra barbarilor.

La Cernavoda debarcarăm de pe naia Lloydului, ea să mergem până la Constanța cu calea ferată, lungă de 62 de kilometri, și zidită de o societate engleză în 1860, și dată circulațiunii în același an în 4 novembre. Atât în Cernavoda cât și în Constanța compagnia engleză a impetrat teritorii considerabile dela guvernul ottoman, pe acest timp stăpân peste Bulgaria și Dobrogea; anume în Cernavoda un areal de 14,500 yarde engleze, pe cari a clădit mai multe magazine de bucate și depouri; toate aceste cu calea ferată împreună în 1881 și în 1882 le-a cumpărat guvernul României cu 17,000 milioane de franci și în presinte calea ferată Danubiană-Pontică este proprietatea Statului român.

La Cernavoda sunt tatarii și turcii, aici am dat mai întâi de hamali (trăger, hordâr) din numitele națiuni, cu cari nu ne puteam înțelege, căci nu vorbeau decât limba turcă; au în spate un sac de piele, implut, în forma unei jumătăți de șea, care aplicându-o pe șele, aceste devin egale cu spatele, pe cari apoi pun atâta greutate, ori-ce cofer mare, mai cât un fiacru; dacă le dai 30—40 bani, (cam 17—18 cri de ai noștri) sunt mulțumiți.

Dela Cernavoda, procsima stațiune a calei ferate este *Medjidia*, oraș tătăresc, s'a poporat așa dîcînd dela 1860 încôce prin tatarii fugiți din Russia; a avut 20,000 locuitori, de presinte însă sînt 7—8000, căci cu reșelul ultim (din 1877) a pătimit mult dela armîile ruse, și au fugit.

Așa o stațiune, *Murfallar* — era sat tătăresc, și după aceea pe la 9 ore sêra am ajuns la Constanța, ultimul scop al călătoriei mele.

Constanța, (turcește *Kiustenge*), și-a primit numele dela sora lui Constantin cel mare. Sub Romani a fost un castru fortificat, cu căi militare și comerț înfloritoriu sub nume de *Tomis*; aici a fost poetul *Ovidiu* exilat și aici a și murit.

În 1201 a venit sub domnia Bulgaro-Română sub regele *Ioanițiu*. Sub *Genueși* într'un timp ôre-care, a avut comerț înfloritoriu; dar dela venirea Turcilor și-a pierdut totă însemnătatea. În războiul din 1828 a fost opugnat și cuprins de Ruși, era în 1854 pustiit de casaci; în 1878 a devenit sub regatul României; etă istoria scurtă a *Constanței*.

Zace pe țărmul mării negre, și pe o limbă de pământ, mai lungă ca de 1000 de pași, care se întinde în mare. Are la 7000 locuitori, mai mulți tatarii, apoi grecii, cari între sine vorbesc turcește. De presinte e capitala județului (districtului, comitatului) *Constanța*. Are trei gamii (biserici) turcesci comune cu tatarii, cari încă sînt mahomedani, acû s'a finit zidirea catedralei române, o biserică măreță în stil oriental, cu două turnuri asupra frontispiciului, și cu unul mai mare, asupra altarului; nu mai lipsește decât arangiarea interiorului, la anul va fi terminată; are în turn orologiu mare; dela începutul dominațiunii turce secul XVI-le numai estimp s'a aușit prima-dată sunetul unui clopot în *Constanța*.

Constanța până sub venirea dominațiunii române a fost un oraș murdar, cu edificii scunde, strade neregulate, și nepardosite; de pe malurile mării se aruncau

tôte spurcăciunile și murdăriile în mare; de presinte e cu totul altcum; ni spunea dl *Drăgescu*, proto-medical județului, că numai acela pôte sci și descrie diferența între trecutul și presintele orașului, carele l'a vîdut și pe la 1877. Acum are edificii mari, oteluri multe, toate în stil european, strade lungi regulate și pavate, calea lui Traian, strada Carol, strada *Ovidiu*, strada *Remus Oprescu* (fostul prefect) etc.; apoi pe țărmii estremi a limbei de pământ otelul Carol cu 100 camere pentru ôșpeți, cu două etaje, și cu trei subterane, pentru servitorime și pentru spelătorie; adevărată înălțime în aer, atâta cufundime sub pământ. Când am ajuns eu la *Constanța*, era plin de ôșpeți, cât n'am putut să capet o cameră cât de mică. Lângă otelul Carol, farul *Constanței* (turn iluminator), apoi casina unde se fac balurile și concertele; dela otelul Carol, până pe la biserica catedrală, respective cheiul (portul mării) adevărat pe extremitatea (vîrf) limbei de pământ s'a făcut bulevardul *Constanței*, locul de preambulare și predilecțiune al ôșpeților, cu pavilone, în cari musica regimentului de *Roșiori* cântă de două ori pe zi. Tot pe bulevard este zidită și casa dlui *Cogălnicean*, în a cărei părăți de cătră stradă, sînt înmuruite multe table de petrii cu inscripțiune romane, gasite cu ocaziunea săpărilor și zidirilor pe țărmii *Constanței*, urmele romanismului; unele inscripțiuni sînt foarte bine conservate, și anume una care se începe cu șirul „*Materiam romanorum subscriptorum*“, între cari se află unul „*Caius Aurelius Alexandrus*“, și nu *Alexander*, obiect filologic. Daună că arborii plântați pe bulevard nu prosperază, aerul și clima mării, nu le sînt propiții; deci primăria urbei ar trebui să se îngrijescă de alte plante, cărora le priesce clima și respective evaporarea sărată a mării, care cu ocaziunea unei preamburări mai îndelungate o poți simți și pe buze; din cauza lăncedirii arborilor, pe bulevard nu găsești umbră, scopul principal al bulevardelor și parcurilor.

Scăldile de mare până aci erau în partea nordică a *Constanței*, unde vîra nu bate vîntul, prin urmare marea nu e espusă la undulațiuni mai mari, dar nu aveai năsip (prund) sub picioare, ci numai petri, pe cari nu puteai sta; estimp s'au instalat băile noue în partea sudică; dela cheiul până la aceste băi cu caiul (barca) pe mare, mergi jumătate de ôră și plătesci, în societatea mai multoră, un leu (franc), însă în apropierea quai-ului și a bisericii catedrale s'a făcut cale ferată până la băi, care te duce acolo în 7 minute, classa II 30 bani, și classa a III 20 bani, era băia 50 bani (jumătate de franc), tot așa îndertru; înainte de amîdi pleacă de cinci ori, și după amîdi era de cinci ori, mai mulți pleacă cu trenul de 9½ ore și se reintorc pe la 11. Baile bărbaților e în drêpta, era a femeilor în stînga, cu câte 20 de cabine de desbrăcat; din cari te cobori pe mai multe trepte în mare.

Atât la *Constanța*, cât și la băi, malul mării este înalt de 20—30 metri, și dela gara calei ferate, care stă chiar între vîi, te cobori la cabinele de băi pe scări (trepte) serpentine; unde se urci la calea ferată, prima stațiune se numește „*halta Ovidiu*“, a doua „*halta Tomis*“, și a treia „*Alecsandri*“. Adevărat te poți urca și cobori în trei locuri pe calea ferată, dela începerea ei până la băi, și napoi.

Este minunată marea în grandiositatea ei; când nu vești decât apă și ceriu; când nu auști decât undulațiunea apei, șoptirea neîntreruptă a valurilor, gemetele lor întristate, când în spumegări se frînge unul de altul; dar apoi când vine vijelia și turbă marea, aruncă tălăzuri cât turnul, când vești corabia cea mai mare cu fruntea redicată spre ceriu și după aceea era repede alunecând în adâncimea valurilor, când de multe ori

nu o vezi, cugeți că s'a cufundat în valuri, și era o vezi pe suprafața apei legănându-se ca o rundunică, într'adevăr îți vine în minte proverbul roman: qui non scit orare, pergat ad mare. (Cel ce nu știe să se roge, mergă la mare.)

Dar însădar o descrii, trebuie să o vezi ca să o cunoști, și să simțești, ce este.

Sesoul băilor de mare se începe în august; în iuliu încă apa e pră rece, cât nu o poți suferi; sesoul ține până pe la 15 septembrie, când se începe equinocțiul, atunci începe fierberea și turbarea apei, drept aceea cine voia să vadă furtunile, atunci să fie la mare.

Plăcerea și dulceața climei de mare, și a băilor ei, numai acela o poate simți și ști, carele le-a întrebuințat; legănarea ce ți-o aduce neincetata undulațiune a valurilor, te face să tot stai în apă, apoi puterea de cură a apei sărate o simțești mergând cu țăua. De și vântul bate în continuu, acela nu e vânt, ci e o băre plăcută și caldă, atât în mare, cât și la țămuri.

De la Constanța se fac excursiuni cu trăsura la Tuzla și Mangalia, spre sud, era spre nord la un lac în a cărui mijloc este o insulă și ruine; locuitorii dela Constanța spun, că acolo este înmormântat un om mare, la care din vechime tot fac excursiuni călătorii. Legenda ține, că acolo a trăit și murit Ovidiu, de unde se și numește insula lui Ovidiu.

Mulțimea de oșpeți la băile de Constanța vine din România, și atât acesta împregiurare, cât și oficiile publice, administrațiunea, justiția și miliția împoartă mult la romanisarea acestor locuri, unde poporul vorbește limba turcă.

Guvernul român față de poporațiunea turco-tatară a procedat cu multă cruțare; în batalionul militar de Dobrogea, pe lângă uniforma prescrisă, mahometanii înrolați pot să poarte fesul turcesc.

În întreaga Românie născerile, căsătoriile, și casurile de mărte se înscriu (înmatriculează) la primăriile comunei (antistie); mahometanii de acesta îndătorire, din respectul religiunii lor, sânt scutiți și numai hodjii (popii) lor sânt îndatorați, ca cu finea fie-cărei luni, să le administreze aceste date primăriilor.

În Constanța un vice-primar este tătar și altul turec, cari după datina europeană fac visite colegilor de funcțiune, femeile lor însă rămân încă tot închise și separate.

Constanța de București e în depărtare de 250 kilometrii; dela București-Giurgiu-Smârdan 65; de aci pe Dunăre până la Cernavoda 125, dela Cernavoda până la Constanța 62 de kilometri.

Acuma e sub construcțiune o cale ferată directă dela București la Cernavoda, unde peste Dunăre se va face un pod mareț de fer, la anul viitor o să fie gata calea ferată și atunci dela București la Cernavoda ajungi în 6-7 ore, când de presinte ai de a face o cale de 12 ore.

Atunci partea Dobrogei dela Cernavoda Constanța, care acū ți se pare pustie, și pământurile părăginite, o să vină la înflorire și civilizațiune prin românismul ce se va propaga; era Constanța va deveni Ostenda orientelui. Așa să fie!

Oradea mare 5 sept. 1885.

Iosif Roman.

Cânt de legăn.

Su, al inimăreii mele
De iubire scump odor,
Lângă sînul mamei tele,
Nani, nani, pușor.

Tu, ce ești a mea vieță,
Frumușeii-ți ochișori,
I închide cu dulceta
Și dormi dulce pân' la țori.

Frémétul de frunțe tace,
Căci aude cântul meu;
Dragul mamei, dormi în pace,
Eu veghez la capul teu.

Acum timpul pentru tine
Curge, curge liniștit;
Dragul mamei, cel ce vine
Nu știu cum o fi ursit.

Gânduri grigi ostenitoare
Când te vor încungiuară,
Oh! atuncea, scumpă flóre,
Pote n'o să dormi așa.

Ăngerii din cer, ca tine
Rapitori, suavi și blăuși,
Dulce sbor pe lângă mine
Și tu dulce le suriși.

Mai târziu veni vor încă,
Dar s'aline vre un dor,
Vre o întristare-adâncă . . .
Nani, nani, pușor!

Mesă 'ntinsă și 'ncărcată
Am gătit penr' ursitori.
La o mamă ingrigiată
Ce vor spune ele 'n țori?

Nóptea lină se coboră,
Dar eu lângă tine șed,
La suflarea ta ușoră
Cu atenție veghez.

Fie nóptea 'naintată
Când e lumea un pustiu,
Dorul mamei nici odată
Nu adorme, ci e viu.
Nani, nani, pușor!

1860.

Gr. H. Grandea.

În fața vieții.

— Roman. —

(Urmare.)

Solean nu țise nici da nici ba. Vorbiră mai de parte de lucruri indiferente, ea urmând să-și așeze portretele, el privind-o. Era în casă un aer dulce și curat, pe care unele ființe au darul de a-l aduce pe ori unde merg. Chipul cu care mobilele stau una lângă alta, forma și colorea lor, cadrele din păreți, lucrurile de artă, toate în acesta odaie aveau ceva din lumea

dela Soleni, și nu mai lipsia de cât dna Marțian, pentru ca iluzia să fie completă. Eugeniu se simțea cu deosebire fericit.

Ea, după ce isprăvi de garnisit albumul, îl dete.

— Acum poți să-l vezi, cu condiția însă de a nu rîde de unele antichități.

În adevăr, în album nu erau de cât lucruri vechi. Pe prima pagină portretul Elenei, cu zece sau doi-sprezece ani în urmă. Ai fi jurat că e Lya, decă îmbrăcăminte n'ar fi fost altfel.

Eugeniu se uită lung la dînsa și la portret, dar cu atîta interes, în cât băgă de seamă că o făcea să-și piardă siguranța ce o avusese pînă aci. Întorse pagina mai departe. Recunoscu mai toate figurile câte le vedu. Găsi între altele portretul tatălui și al mamei sale și simți o înduioșare în suflet pe care nu o putea ascunde. Părea că Lya nici nu mai era acoloa. Se lăsă fără să știe en oțiunilor sale, rîdea de unele obrazuri, privia îndelung pe altele, vorbea despre viața dela Soleni par că s'ar fi înțeles cu chipurile de pe hîrtie, pînă isprăvi tot albumul. Ea îl urmăria cu privirea de departe și zîmbia. În cele din urmă el se sculă, cerendu-și iertăciune de prelungirea vizitei sale și eși.

Pe când eși, Adrian tocmai se întorcea. Se opriră un minut cu toții la intrare. Prima vorbă pe care o adresă directorul femeii sale, fu următoarea:

— Am câștigat prinsorea! . . . eram sigur c'am s'o câștig. Nu știu pe ce ne-am prins? — adărgă el adresându-se lui Solean. Eu me tot plîngeam că nu vii să te vezi; Lya dicea că n'ai să vii nici odată; eu diceam că ai să vii, și așa am făcut un reșag. Ne ierți că ne-am permis să te punem în joc . . . Și-acuma am câștigat: dîmna nu merge la țără! Căci așa ne-am prins: decă câștigă Lya, să ne mutăm imediat la moșie; decă câștig eu, să stăm în oraș . . .

Adrian îl rigă cu stăruință să vie mai des, la dejun, la prînz, când vrea. El mulțumi și se despărțiră.

Dela această întălnire, Eugeniu eși cu o singură impresie: Lya nu voia să-l vedă. Că-l primi bine și că se arăta binevoitoare cu el, nu însemnă nimic; ba, din potrivă, însemnă că el nu mai avea nici o influință asupra ei. Nu vruse să-i spue ea însăși reșagul ce-l făcuse cu bărbatul seu, ca să nu pară nedelicată. Dar ce însemnă credința că dînsul nu va veni nici odată să-i vedă? Nu era, indirect, o dorință pe care o manifestă? Și apoi prețul reșagului: decă voiu câștiga eu, să ne mutăm la țără, nu însemnă curat: doresc să fug din București?

Întors acasă, puse de-i înșeuă calul și porni singur prin imprejmuirile capitalei.

Îl părî rău că s'a dus să-i vedă, și se hotărî ca pe viitor să nu-i mai supere cu prezența sa. Rătăci îndelung și se întorse acasă obosit mai mult sufletește de cât trupește.

Se puse să-și continue lucrările începute. Se afundă din nou în dosare și în studii politice, care de cari mai grele și mai incurcate. Dar par că era un făcut! cum deschidea o carte, îl apucau fel de fel de gânduri, de nu se mai putea mișcă dela prima pagină. Fantasia îl stăpînia ca pe un turc prins de haș. Mintea sa urdă cele mai minunate inchipuiri: castele singuratice, răsărite pe câte o stîncă în mijlocul mării, în care ar fi trăit ca un șef de pirați, vecinic cu mîna pe patul pușcii; răstăie crâncene, înghițind viața a mii de eroi, în cari să mōră apărând pămîntul țării; dueluri; călătorii primejdioase pe mare, și tot felul de lucruri ciudate. Și în toate se amestecă chipul unei femei cu ochii albaștri, care, decă Solean n'ar fi fost atât de sigur pe simțimintele sale, ar fi avut ore-cari

băneli că sēmēnă cu dîmna Adrian. În sfērșit visă deștept.

Întro dimineță, sculându-se după un somn greu și obositor, voi să-și facă un fel de examen moral: cum sta? Er avea de gînd să se lase unei inclinări nenorocite, care să-i incurce viața ca în trecut? Și apoi ce inclinare! . . . cătră o femeie care trebuia să-l urască din adăncul inimei! Se hotărî să plece la țără, după vînat. Iși luă proviziuni pentru câte-va zile și se duse tocmai în Ialomița, prin bălțile Dunării. Dar nu prinse să stea o zi de pîndă, că-l apucă un dor de București, cum nu simțise nici odată în viața sa. Fără să spuie nimenui nimic, se sui în trăsura și porni înapoi. Cu dus și cu întors făcu vre-o patru zile pe drum. Când intră în București, inoptă. Orașul îi părî așa de frumos, lumea atît de bună și de plăcută, în cât se hotărî să nu mai plece din capitală de cât silit. Intră acasă, își schimbă îmbrăcăminte, și luă drumul spre șosea. Iși dicea că nimic nu e mai plăcut de cât să se piardă cine-va pe sub bolta telor înflorite, prin aleele linișcite, mîngăndu-și visurile sale, neturburat de nimeni. Cugetănd astfel, ajunse sub ferestrele unei case, spre capul podului, în care toate odăile erau luminate. Într'un salon, ale cărui ferestre deschise erau acoperite cu niște perdele subțiri de gaz, se vedeau două persoane, una stînd lângă o mesă, alta plimbându-se. Solean se ascunse într'un gang de peste drum și se puse să privească. Casa era a dlui Adrian. Umbra Lyei se desină netedă pe părății tapisați în alb. Convorbirea părea a lîngezi, căci nu se vedeau nici o însuflețire în figurile lor. Lya se apropiă de ferestră și, ridicănd perdeaua, se puse să privească în stradă. Solean, din ascundătorea lui, o vedea fără să fie vădu, și era foarte mulțumit de starea în care se află, decă o întemplantă destul de tristă nu l'ar fi silit să se dea pe față. Curtea în care conducea gangul era imensă și părea aproape pusie. Era o curte boerescă, al cărei stăpîn trăia mai tot timpul la țără. Pe când el privia la Lya, îl simțiră cîinii din lăuntru, și într'o clipă fu incunguiat de vre-o patru dulai și alți câi va cățeluși, cari îl lătrau ca pe un lup. Ce era de făcut? Să eșă cu turma de cîni după dînsul, îl vedea Lya și se făcea ridicul. Să strige pe cineva, putea fi recunoscut după voce. Se lipi într'o firidă ce era în zid, lăsându-se să fie lătrat ca un ariciu, pînă zări un moșneg care eși tocmai din fundul curții cu un felinar în mână și veni spre dînsul. Atunci își luă inima în dinți și, făcendu-și loc cu bastonul printre cîni, se duse înaintea bătrănelului. Unde-o eși să eșă!

Întrebă pe unchiaș de boeri. Erau la țără. Solean scose atunci un portofoliu din buzunar, după ce avu grijă să aducă pe bătrîn pînă în fața gangului, și, rupend o filă albă, scrisese pe dînsa un nume fictiv.

— Să o dai Domnului, când s'o întorce, — dîse el tare.

Și astfel putu să scape cu obraz curat. Când eși în stradă Lya era tot la ferestră. O salută de departe și se urcă într'o trăsura ce trecea golă.

O veduse și era fericit. Dar ea, îl veduse ore? Șciea ea că se ascunsese în gang și se espusese ridiculului numai ca s'o potă zări o clipă? În sfērșit șciea seu nu șciea, el o veduse și atîta i ajungea. I se părea că viața e suportabilă, că a trăi e dulce. I vibră ceva în suflet cu totul nou. Lumea din afară se reflectă în gîndurile sale cu niște contururi pline de farmec. Voiă adesea să se întrebe decă iluzia această e numai pentru dînsul, seu cu adevărat lumea s'a imbu-nătățit? dar i era cu neputință să-și respundă, atît de preocupată și de plină i era ființa de ființa ei. Câte odată se opriră din lucru și se lăsă câte un moment pe

canapea să se odihnească. Atunci, fără cea mai mică siluire, ea i apărea înainte ca o iconă vie, și, cu ochii deschiși, deștept și stăpân pe sine, Lya se jucă cu gândurile lui ca un vânt cu valurile mării. Atâta i eră de drag să-și mângăie vîsurile acestea, în cât se lăsă adesea de bună voie în brațele lor, ba atunci când mințea, prę încărcată de patimele qilnice ale vieții, vibra în altă direcție, el le chemă, se 'ncercă să le 'nșele ca pe niște paseri scăpate din colivie, până le prindea, și se pierdea erăși în fantasmagoria acestui teatru, la care atât de mult i plăcea să asiste.

Ōmenii cari au avut parte de a fi în totdeuna a-

oraș de provincie, cu cine șcie ce om ordinar, care n'a avut de cât meritul de a se pomeni într'o bună dimineță inamorat de dęnsa. Tot astfel bărbații cari au lucrat prę mult în tinerețea lor, au fost desprețuitori de or ce este lumesc și au trăit ca pustnicii între ceslëve și documente, sęu cei ce au avut prę multă trecere în fața femeilor, se deșteptă spre bętrănețe din această letargie a inimei și se pun pe îndrăgite, pe un nesațiu care n'are margine de cât în întinderea anilor.

Solean eră din numărul ōmenilor cu noroc. Trăise până aci fără să considere pe femei de cât ca un

Nazareth de cătră mięqăđi.

leșii femeilor, cei ce au un dar deosebit de a se face să tie admirați, își umplu traiul cu aceste mulțumiri trecătoare, din cari nu remăne nimic, dar absolut nimic! . . . La toți aceștia, bărbați sęu femei, vine un moment în care nevoia de a iubi și a fi iubit, pentru el, cu patimă și sacrificiu, e atât de simțită, în cât cei mai mulți dau peste niște ființe cari nu-i pricep și nu merită să-i stăpănescă, sęu decă nimeresc bine, se șterg din fața pământului, acufundându-se cu totul în noua lor viață. Astfel se esplică cum unele femei, cari au făcut atât șgomot, au fost atât de adorate și de disprețuitoare, sferșesc prin a se pierde prin câte un

obiect scump, pe care ori-cine are stare și-l pōte dobândi.

Elena! Ea eră alt-ceva. Trecuse prin viața lui ca un zimbet pe o gură tristă . . .

Și acum, totul pentru Solean eră femeia; și nu femeia, ci o femeie: ea. Dar decă s'ar fi întrebant de e cu puțință să aibă dela dęnsa tot ce sufletul seu înșetant așteptă, respunsul indoielnic ce și l'ar fi dat singur, i ar fi micșorat avęnturile cu care se aruncă în adăncul dragostei sale. Numai, firea a ingrigit se vede ca astfel de primejdiōse întrebări să nu se facă, când omul iubesc.

După câtă-va vreme, ne-mai putându-și stăpâni dorul, se duse s'o vedă. Iși argumentă șie-și că trebuie cineva să fie cuviincios în societate. Adrian făcea atâtă cas de densus, în cât ar fi părut cu totul sëlbatie decât din când în când nu s'ar fi dus să-l vedă . . . pe el dór, nu pe densa.

Când se dete jos din trăsură în fața peronului, eși o slugă și-i spuse că stăpânii sei au plecat la tēră.

— Au plecat? — întrebă Eugeniu, neputendu-și stăpâni emoțiunea. Și n'au lăsat nimic pentru mine?

— Da cum ve chiamă pe dvóstră, cuconașule?

— Nu i nevoie . . . căci în definitiv așa e: n'aveau ce să lase. Intórce birjar!

Eși din curte furios. Să plece și să nu lase nimic pentru el! . . . O luă în sus spre șosea în góna cailor. I se părea că nu-i destul aer pe strade, și se duse afară din barieră până spre Bănésa. Vântul i tăia obrazul cu ascuțișul firelor sale reci și nevêdute, domolind puțin rēutatea nervilor cari i chinuiau carnea ca niște găți. Omul acesta, bun și îngăduitor din natură, ar fi fost în stare să pedepsescă omenirea la muncă silnică pe viêtă, decât i ar fi stat prin putință. Tóte chipurile câte le întâlnea în cale i se păreau revoltătóre. Câmpul din marginea drumului avea un aer fals și o verdetă discolorată. Teii își chinuiau frunzele cu o mișcare epileptică. Eră par că o conspirație în firea întregă care să-l indigneze până la desperare.

Se întorse acasă și căđu pe pat, cu capul pe perna, stringend în brațe saltelele ca un furios.

Suferise în tóte felurile; încercase tot soiul de nemulțumiri; vêduse mórtea de-atâtea ori; urise, plânse . . . dar nu iubise.

IV.

Pe sirma telegrafului rëndunelele se adunau cu miile, gata de plecare; prin aer alergau niște fire de mêtase, albe, pe care le tórce tótna din caerul bogăției sale, pentru a incunună cu ele frunzele galbene ale pomilor; un sóre dulce încâlđiă pământul, dând viêtii un soiul de aducere aminte de tinerete, care o făcea cu deosebire plăcută.

Solean eșiă călare din bariera Văcăreșilor, luând'o incet pe șoséua ce merge spre Oltenița, cu ochii fișii pe orizont, ca și cum ar fi cercetat un punct cunoscut, cătră care să-și îndrepte pașii calului.

De cât-va timp veniă mai în tóte ăilele prin părțile acestea, căutând, ca și acum, să întrebe vêzduhul cu privirile, dar nu îndrăznise nici odată să mērgă mai departe.

Acum insē o luă în lungul drumului și se duse voios, fără să ostenescă, cēsuri întregi, întrebând ómenii cu cară despre țelul călătoriei sale, ca și cum lumea întregă ar fi fost ținută să știe unde sânt Măcenii.

Fără să-și dea sēmă cum, se pomeni în sat. Inoptase de tot. Drumul mergea de-a dreptul pe lângă curțile boerești. Casele cu doue rënduri, mari și încăpătóre, erau despărțite de ulița satului printr'un gard viu, destul de înalt ca să nu pótă fi sărit cu inlesnire. O lature a caselor, avea o singură feréstră luminată. Printr'ensa veniau câteva sunete confuze de piano, cari atraseră atențiunea lui Solean. El se opri. Voi să se uite înăuntru, dar nu putea vedé de cât tavanul, căci feréstră eră mai naltă de cât densus pe cal. Atunci se sculă în picioare pe șea, cumpēnindu-se cu multă grijă, și privi. Lya eră la piano, cântând. După mișcarea mânilor, pe cari le ridică și le lăsă a lene, și după legănarea capului, care mlădiă cu densusul bustul întreg, se vedea că ea cântă cu tot sufletul. Profilul, cu liniile lui ovale, desină o armonie desēvē-

șită de forme, deșteptând în Solean, care-l priviă, un dor de a se apropiă de ea, de a-i luă mâna și a i-o sărută cu foc, nebun, uitând de lume și de sine . . . Eră cât p'aci s'o strige, să-i arunce cu ceva în geam ca să-l audă, când, spre norocul lui, un fluer începă a sună la căi va pași, deșteptându-l din beția de privire în care eră acufundat. Se lăsă numai de cât pe șea, dând pîteni calului, și porni înainte. Dar înainte unde? . . . Nóptea eră negră ca gândurile unui orb din naștere. Ți-ar fi fost frică să 'ntinđi mâna ca să nu te lovești de ceva. Solean lăsă frēul calului, până so-coti că s'a apropiat cu totul de omul cu fluerul și se opri.

— Mēi flăcău, e vre-un han în sat unde să trag nóptea asta?

— Ce să fie, domnule?

— Un han bre.

— Adicăte-le să fie han?

— Ei, ei.

— Păi cum să nu fie domnule, că . . . adicăte-le la Nea Necula, este han, cum să nu . . . vorbă-i!

— Și încotro vine hanul ăsta?

— La Nea Necula?

— Ei, ei.

— Apoi ia mai cât colea. Dela *premărie* sai în băț la Nea Necula.

— Da primăria bre, unde-i?

— Premăria? . . . Păi tot drept înainte și numai acoloa și premăria, că încă trebuie să esă patraula, de n'o fi la han la Nea Necula.

Și, astfel Solean, o luă pe drum în sus, fórte lămurit asupra hanului lui Nea Necula, din esplicațiile drumețului.

În adevēr, după căi-va pași, zări înainte pe drum cărciuma lui Nea Necula. Când se apropiă de densa și se gândi că trebuie să petrécă nóptea aci, se 'nfioră. Dar trebuia! . . . Să se întorcă la București, pe un astfel de întuneric, nici nu eră de gândit.

Iși dete calul la grajd, un coșar de pafe, și el intră înăuntru. În dughiană se allau vre-o trei țērani și băiatul din prăvălie.

Așeđați pe o laiță de scânduri, doi trăgeau din lulele a lene, ér cel de al treilea sta cu cotele pe tarabă, scuiând din când în când pe un căne, ce eră tolănit sub un buriu de spirt. Chipurile lor placide și reci, erau luminate de o lampă, negră de fum, pe tabla căreia stau scrise cu cridă niște hieroglife neîntelese. Totul respiră miserie și desgust. Pastrama, rachiul, putina cu varză de an, fasolea vechie, obrazul băiatului din prăvălie, sucmanele, totul miroșiă a putređiciune și sărăcie.

Hangiul, spre mai mare cinste, pofti pe Solean în propria lui odaie, și se duse să-i pregătescă ceva de mâncare. Solean se întinse pe pat. Ce nebunie făcea! Cine ar fi cređut cu patru cēsuri mai înainte că acel domn elegant avea să petrécă nóptea într'o pușcărie ca acesta! El își aruncă ochii împregiur. Odaia eră cu adevērătipul locuinței burlacului grec. Pe pāreți tot soiul de scene din rēsboiul independenței grecești: *Bobolina luptând pe ruine, Amiralul Miaulis Vocos despărțindu-se de Karaiscachi, Canaris pe brulotă*, vederea insulelor *Psara, Hydra și Spezia*, o vedere a *Pireului pe lună*, și, ca artă romănescă, *Decapitarea lui Brâncovean*. Printre tablouri erau agățate arme vechi turcești: o sușanea, niște pistó'e, doue iatagane, un corn spart și un revolver. Pe feréstră. portofeluri căștigate la panoramă, un calendar al lui Nichipercea din 59, cioburi de sticle cu Alice și *Dorul*.

Solean zimbi gândindu-se că Adrian séu Lya ar fi

putut să-l găsească în acest arsenal de rugine, meditănd cu burta la tavan, ca un clef.

Putuse în sfârșit s'o mai vedă! Iertă și uită totul, chiar și saltelele cu găluști cari îl irghioldiau în pat. Ea pôte nici nu visă la el. Dar cât de duios i eră chipul când cântă! și ce taină părea a legă cu pianul când se plecă pe el și, cu degetele-i albe, i atingea clapele, de par că vorbiau! Cât ar fi voit el să audă cântecul de mult!

Pe când sta astfel, gândindu-se, prin ușa crăpată ajungeau vorbele sătenilor din cărciumă până la el.

— Și de-o vorbi și de n'o vorbi bre, tot una-i. Că par că-i greu de mâncat bani de haram. Ia acolea, să se chieame că ne-am schimbat stăpânul.

— Ții, me, că par că dăduse bôlă în el mai în vremurile din urmă!

— S'a dus boerul să-l schimbe la București, decă l'o ascultă cineva.

— Păi vorbă-i. E ciocoi gulerat ciocoiu nostru.

— Pe de-o parte ia să veđi! că n'o fi ăsta și o fi altul și mai rău, la ce ți-i bun. Ia dă un pac de titiun bre Nea Necula.

— S'aude și de guvern c'a să se ducă, — spune logofetul Dinu. Ducă-se că n'am inserat la pörta lui.

— Tacă-ți fleönca cobe. Ce mi-i Stan și ce mi-i Bran. Barim guvernul ăsta ne-o mai da și noue nișcai-va locuri, că praful nu s'alege de noi, cu ăștîlea de ađi.

Tot mai atunci intră grecul și închise ușa. I puse o farfurie cu cașcaval dinainte și se duse.

Să fii cu mintea și cu inima plină de chipul unei fințe adorate, și alături să auđi trivialitatea vieții, injositoare și durerösă așa cum este, e penibil. Dar or cât, Solean vedea ca țeranii au öre-cari noțiuni despre starea politice, și, ceea ce-l atingea cu deosebire, eră nevoia, pe care el o socotise totdeuna ca mai de căpetenie, de a li se da pământ într'un chip séu într'altul. Se gândi mai departe la sărăcía și patimele lor și, cam zdruncinat în credințele sale asupra fericirii omului simplu, adormi.

A doua ți se sculă de dimineță. Când eși în ușa hanului, un țeran sta pe laita de-afară, chinuindu-se să răsucască o țigară într'o fôie de porumb uscat. Cum vëđu pe Solean, el se sculă cu sfielă, ținându-și căciuia într'o mână, ér în cealaltă ascundënd țigara.

— Cum mai merg treburile flăcăule?

— Treburile cucöne? Apăi cum să męrgă . . . Ia . . . când mai așa, când mai altminteri.

— Cum stă porumbul pe-aici?

— Porumbul? Potrivit.

Solean băgă de sémă că omul acesta séménă la glas și la obiceiul de a repetă fie-care întrebare ce i se făcea, cu cel pe care-l întâlnește cântând din fluer.

— Dumnia ta ești de-aici din sat? — îl întrebă el.

— Dară. Sântem la curtea boerescă argat, — respunse flăcăul.

— Așă? A cui e moșia asta, rogu-te?

Țeranul începü a zimbi și respunse cu öre-care sfielă:

— Dumnia ta șcii boerule a cui e. Da cuconul nu-i acasă; e numai cuconița, și eu i-am spus că te-am vëđut aseră.

— Ce-ai făcut?! — întrebă Solean răstit. Flăcă l, intimidat nu respunse. Eugeniu își aduse aminte numai de cât, că pe întunericul ce eră cu o séră înainte, ar fi fost cu neputință să-l vedă cineva atât de bine, în cât să-l recunoscă a doua ți; de aceea, riđënd, i țișe:

— Dumnia ta te 'nșeli flăcăule. Ai vëđut pôte pe alt cineva de cu vreme și cređi că acela sânt eu.

— De, cucöne, pôte . . . Da eu așa șciu. Veniă lumină de pe ferestră și am vëđut un boer călare care sta la marginea gardului și se uită înăuntru.

— O fi fost alt-cineva . . .

— Se pôte cucöne . . .

— Și țiici că ai vorbit cu stăpâna dumitale despre asta?

— Ba eu n'am vorbit, da apucasem de scăpasem o vorbă cătră fata din casă, și se vede că ea a spus cuconiții, că m'am pomenit mai adineöră că me chiamă sus și me 'ntrebă.

— Și ce ai respuns? — îl intrerupse Solean repede.

— Apoi ce să respund . . . Ia așa, că te-am vëđut călare la ferestră?

-- Ȑncă odată, omule, bagă de sémă bine: pe mine m'ai vëđut?

— Adicăte-le că am vëđut un boer.

Solean începü a ride, ca să nu aibă aerul că dă prę multă importanță lucrului, și dete țeranului un bacșiș.

— Bé în sănătatea mea, flăcăule.

După aceea se puse să aștepte la ferestră eșirea lui, ca să pötă porunci să-i aducă calul și să plece. În adevër, după vre un sfert de cės omul eși cu o jumătate de lipie la subțioră, și după câteva minute plecă și el, avënd grijă să apuce pe o altă uliță a satului.

(Va urmă.)

Duiliu Zamfirescu.

F r i c a d e b u c u r i e .

(„LA JOIE FAIT PEUR“.)

— Comedie într'un act de dna Emile de Girardin. —

(Urmare și fine.)

Scena XXI.

NOEL, DNA AUBIERS.

DNA AUBIERS (*lui Noel*) Inchiide ușa! E bine, Noel! Ai primit noutăți despre fiul meu?

NOEL (*mirat*) Ah! dómnă, cine v'a spus gluma asta?

DNA AUBIERS. Blanca.

NOEL. Dșóra Blanca are greșelă! Pôte că o șcire falsă . . .

DNA AUBIERS. Ce fel?

NOEL (*cu întărđiere*) Am auđit și eu . . . așa ceva . . . (*Dna Aubiers se cletină, Noel o susține și o aședă pe fotoliu.*) Decă-ți fi linișcită . . . Dec'ați put să ve tineți curagiul . . . o . . . să ve . . . spun tot . . .

DNA AUBIERS (*abiđ respirând*) Da, Noel! da, uite, sânt linișcită!

NOEL. Nu pré aveți aerul, și la primul cuvënt ce v'aș spune, ați cadé . . .

DNA AUBIERS. Te rog, te rog . . . oh! astă fericire neasteptată; de un cės, decând Blanca m'a făcut să sper . . . sânt . . .

NOEL. Atunci pot să spun tot adevërul?

DNA AUBIERS. Da, Noel, da! Adevërul!

NOEL. Etă ce mi s'a spus: Un călëtor a debarcat ađi diminătă la Havre, și acest călëtor ar fi întâlnit — din întemplare — în călëtoría sa un june călëtor . . . cu care a . . . călëtorit . . . și acest . . . călëtor se numiă Adrian Aubiers . . . Prin urmare . . . i-am spus că noi am auđit că ar fi murit la . . . șcii dtă unde . . . Nu, mi-a respuns călëtorul dela Havre, căci

sunt acum 15 zile decând am călătorit cu el, și l'am lăsat sănătos și . . . voinic! (a parte) Ufff!

DNA AUBIERS (cu bucurie) Unde?

NOEL. Unde?

DNA AUBIERS. Da.

NOEL. A! (a parte.) Mi-ar trebui un nume de țără. (tare.) In . . . Persia!

DNA AUBIERS (mâniată se scoldă și trece la stânga.) A! Ești absurd! In Persia . . . acum 15 zile . . . e imposibil!

NOEL. Apoi de, domnă! E și greșela dtale . . . preme iei repede! Dta ghicești mai mult decât îți spun eu . . .

DNA AUBIERS. Noel! . . . Dómne! . . . Oh! sërmana mea inimă! . . . (lui Noel.) Și . . . il așteptă?

NOEL. Nu, domnă! nu! pe onórea mea, nu!

DNA AUBIERS. Atunci . . . ț-a scris?

NOEL. Mi-a scris . . . dar nu el . . . și mi-i imposibil să-ți arăt scrisórea.

DNA AUBIERS. Pentru ce?

NOEL (iute.) Pentru că nu o am!

DNA AUBIERS (cu esaltare.) Ah! tu me faci să mor! . . . Pentru ce me torturi astfel? . . . Ai dreptate . . . bucuria asta me omórá! (cade obosită pe fotoliu.)

NOEL (a parte.) Ce să me fac?

Scena XXII.

DNA AUBIERS, MATILDA, NOEL.

DNA AUBIERS (a parte, vedând pe Matilda care intră foarte repede.) Matilda! Ea o să tradeze totul . . . Ea ș-a schimbat coafiura! . . . E coafiura care i plăcea lui Adrian!? Ea il așteptă! (Se scoldă repede și se duce la Matilda.) Matildo!

MATILDA. Linișcește-te! . . . bucuria asta îți face rău! Mie nu-mi vine să cred tot ce am auzit!

DNA AUBIERS (privind-o cu atențiune.) Pentru ce îți întorci privirea?

MATILDA. Fiind că te vęd atât de agitată, și asta me face să tremur.

DNA AUBIERS. Nu . . . nu-mi mai e frică . . . speranța asta mi-a calmat toți nervii! Spune-mi! Aștepți pe Adrian?

MATILDA. Să-l aștept? Nu încă.

DNA AUBIERS (inspirată.) Dar . . . bucuria se tradéză in totă ființa ta! . . . Ochii tei sânt vii și schinteitori ca nici odată . . . Adrian te-a privit . . . El e aci!

MATILDA. Linișcește-te! nu! nu!

DNA AUBIERS. Minți!

MATILDA. Îți jur . . .

DNA AUBIERS. Minți! Tu l'ai vędut!

MATILDA. Ce te-ar puté face să cređi?

DNA AUBIERS (cu eclat.) Dar, privește-te cât ești de frumoasă!

MATILDA. E bine, l'am vędut! dar dta n'o să-l poți vedé decát mână.

DNA AUBIERS (aprópe nebună.) Nu te mai ascult! (Octav și Blanca apar in fund și vin la ea să o linișcéască.) Nu mai ascult nimic . . . Adrian! Adrian, copilul meu! . . . Știu că ești aci! . . . Vino! . . . Vino!

ADRIAN (scuturând șa.) Mamă!

DNA AUBIERS. Ah! vocea sa! . . . (Cade in brațele celor ce o încungiură. In acest moment Adrian deschide șa, și la vederea mamei sale se oprește)

Scena XXIII.

ADRIAN, OCTAV, DNA AUBIERS, BLANCA, MATILDA, NOEL.

ADRIAN (pe pragul camerii sale) Nu cutez.

MATILDA (ducându-se la el.) Curagiu!

DNA AUBIERS. Dómne! (Adrian alergă la mamă sa, ea il respinge cu un gest plin de frică și de iubire. Adrian cade in genunchi, dna Aubiers il privește un moment perdută de bucurie, apoi ia capul fiului seu in mânilé sale și-l acopere cu sãruări.) Ești tu! ești tu! (cade in genunchi.) Oh! dómne! . . . lasă-mi-l! lasă-mi-l! . . .

BLANCA. Mamă!

DNA AUBIERS (luând pe fiica sa și pe fiul seu in brațele sale.) Etă-i améndoi! . . . I mai țin pe améndoi in brațele mele! (i sãrurtă.)

(Noel și cu Octav ridică pe dna Aubiers, care întinde mâna Matildei, și i dize:) Fiica mea!

ADRIAN (intindénd mâna lui Octav.) Amicul meu! fratele meu!

OCTAV (incet lui Noel.) Ce bucurie! Și eu care eram trist a-i vedé atât de fericiți!

ADRIAN. Matilda! Octav! . . . Ah! Ce viétă dulce o să mai ducem împreună câte-și cinci! (privind pe Noel.) Câte-și șese! bêtrânul meu Noel!

NOEL. Mulțumesc, copilul meu. N'aveți trebuință să-mi faceți parte din bucuria vóstră; știu eu să mi-o iau! . . . Dar, fericirea asta m'a sãrobit! (cade obosit pe puf.)

BLANCA (alergând la el.) A! dómne, i vine rău!

NOEL. Nu, nu!

DNA AUBIERS. Linișciți-ve, copiii mei! . . . o vedeți: nu móre nimenea de bucurie!

Fine.

I. C. Lugoșian.

Doine din Ardél.

(Solnoc-Doboca.)

XXVIII

Cătu-i Sibiiul de mare,
Numai o cărare are;
Merge-un căpitan călare
Cu trei sute de cătane,
Când s'apropie de oraș,
Un fecior așa-a strigat:
Hei domnuile căpitane,
Poruncește la dobaș,
Să bată doba de marș
Și strige ună haptac,
Să-mi tocnesc ciacău 'n cap
Și strumpalnica su barbă,
C'am avut o mândră dragă,
Și-am lăsat-o 'n dor să tragă,
Și-am avut o mândruliță
Și-am lăsat-o 'n dor să ducă.

XXIX.

Pe din sus de Ilva mică
Este-un popă Ionica,
Și cunună pe horincă.
Pentru-un talger de ciuperci
Cunună pe cine cei,
Pentru-un blid de baraboi
Ne-a cunună și pe noi;
Pentru-o felie de bere
Ne-a cunună cum om mere.

Culese de

Laura Veturia Mureșan.

Amintiri glumețe din teatru.

IV.

Tae . . . tae Flechtenmacher!

Se jucă o piesă cu cântece pe scena teatrului din București. Millo, de cu ziua, spusese capelmaistrului Flechtenmacher, să tae unul din cântece, care nu pre mergea bine la repetiție. Capelmaistrul însă, în sera de reprezentație uită cererea artistului, și la un semn al suflorului dădu ritusnela cântecului ce urmă a fi tăiat, în locul celui următor.

Millo, începe să intoneze puțin cântecul, dar, după câteva note, vedând că-și perde cărarea, începă a repeta pe un ritm particular frazele:

Tae, tae, Flechtenmacher!
T-am spus să tai Flechtenmacher!
Tae, tae, Flechtenmacher! etc.

Și așa tot înainte, o bună bucată de vreme, până ce Flechtenmacher înțelese pozna ce făcuse, și conțeni cu cântarea.

De-atunci, o bună bucată de timp, ori-cine întâlnea pe venerabilul compositor al operetelor și vodevililor naționale, îl salută cu fraza cântătoare:

Tae, tae, Flechtenmacher!

V.

Banul C . . . și „Rusaliile“.

O trupă reprezintă în Roman între altele, și piesa „Rusaliile“ de Alecsandri. La acea reprezentație, familia banului C . . . (un giubeliu de prin vremurile bune, și care nu mai veduse nici odată teatrul), stăruie pe lângă el să vie și să privească cum se schimosesc „afiorii“, și ce pataranii mai îndrugă.

Cu multă greutate s'a învoit boerul să meargă la așa loc, pretând că el a vedut *panarame* și *manjeră* grozave la iarmarocul dela Suceva, și că-i de prisos să mai cașce gura și pe la cele ce se pripășesc prin Roman.

Intrat în loja ce nepoții dsale i-o închiriasă, banul se vedă de-odată în mijlocul o mulțime de cunoșcinti înșirate prin diferite „cotlone“ ale salei.

— Hehei! ce mai faci cóna Marghiólă? — începă a se adresă el cu glas tare la o lojă din față.

— Da, dta, cóna Sânducule? da unde ț-ai lăsat băbușca și ploșii?

— Da dta dle primar, ai venit să veđi manejeria, și pe mine n'ai venit să me veđi de atâta vreme, mânăca-te-ar moliele . . .

Înțelegeți că biéta sa familie eră consternată, cătând să-l oprască de a mai salută pe cunoșcuți, mai ales cu vorbe așa de dulci . . . Cu mare ce, după ce înșiră epitete pe la tóte cunoșcințele sale, banul își mai odihni glasșorul.

Ve inchipuiți și spectatorii, decă s'au amusat cum-va séu nu pe socotela naivului ban.

Lucrul de căpéntenie fu însă, când spectacolul se deschise, și piesa „Rusaliile“ începă să se jóce.

— Méi că frumósă mitocancă! Hehei! unde am eu vr'o una așa pe la moșie, pe la mine!

Și alte de asemenea reflecțiuni nu mai conțeniă.

Când însă sub prefectul anunță că „se va da fie-cărui locuitor câte patru fălci de pământ din moșiile statului și ale boerilor mai omenoși“, furia banului C . . . izbucni, și ridicându-se din lojă, aprópe să sară în capul spectatorilor, începă a gesticulă și cuvântă:

— Atunci s'ajungeți voi, gulerati nerușinați ce sânteti, când oi da eu un palmac de pământ macar tâlharilor de țărani . . . de v'aș luă scaraoschi pe voi și pe guvernul vostru cel cu *lebertate*, tot n'oi să ve dau nici o fărămiță . . .

A trebuit ca forțele musculare ale fiilor și nepoților banului, să se pue în mișcare, pentru ca să scótă pe infuriatul din lojă, și cu mare greutate să-l ducă acasă.

VI.

Printii, Conții, Marchiși . . . călare pe sacale.

Afacerea s'a întemplat în Bacău.

Trupa dnei Tardiny jucă o piesă cu mare spectacol; și precum personalul trupei nu eră suficient pentru a ține tóte rolurile de figurațiune, direcțiunea ceră dela comanduire căi-va soldați pompierei, pe care-i îmbracă în diferite costume strălucite de curte, și-i puse să figureze în procesiune.

Pe la mijlocul spectacolului, o trompetă se auđi dând alarma de foc. La acest sunet, toți conții, printii, marchișii și alte specii de nobilime, părăsiră cu iuțela fulgerului scena, alergară la casarmă, și sărind unii pe cai, alții pe sacale, în câteva minute, stradele Bacăului erau pline de acea improvisată nobilime ce alergă în góna cailor la locul sinistrului.

Dna Tardiny s'a ales cu tóte strălucitórele costume perdute, ér băcăonii și ađi rid cu mult hohot când își amintesc acea privelice.

VII.

Un beneficent păcălit.

Eră beneficiul actorului V . . . din Huși. După obiceiul provincial, fie-care beneficent trebuie să umble pe la casele notabililor și să facă „invitații“ desfăcându-și cu acest prilej, o bună parte de bilete.

După ce cutrieră mai multe case, V . . . intră într'o curte, ajunge la cerdac, și întâlnind o damă tineră, se adresă cu multă umilință și cu un salut pré respectuos:

— Sărut mânilé, duducută! Am onóre a me recomandă V . . . artist dramatic, și ve rog să aveți deosebita bunătate, de a me onoră cu presința dvóstră, la beneficiul meu care se dá în astă séră . . .

— Apoi dá, domnișorule, șciú și eu? — díse tinera întrebată; — să întreb pe cuconița dec' a vré să se ducă . . .

V . . . remase incremenit; căci duducută cătră care făcuse respectuosul salut și-i adresase o sărutare de mâni — după cum s'a incredințat mai apoi — nu eră de cât bucătărița proprietarului.

N. A. Bogdan.

Literatură și arte.

DI Gr. H. Grandea a scos la lumină în București un volum de poesii sub titlul „Miosotul“. Volumul acesta, díce prefăta, cuprinde lucrările copilăriei, din cari o parte s'au tipărit în 1861 sub intitularea „Preludele“, apoi, sporite în 1864, sub intitularea „Miosotul“. De aceea s'a și pus în capul acestui volum portretul autorului, după o fotografie de dl Satmari din

anul 1864, publicată pentru prima-ori în „Familia”. Din acest volum reproducem și noi o poezie în nr. prezente. În anii din urmă dl Grădeanu n'a publicat nimic, afară de cele două poezii apărute anul curent în fîia noastră, de aceea mulți credeau c'a încetat să mai lucreze, fiind aruncat cu totul în politică. Din prefața acestui volum aflăm cu plăcere, că bănuiala asta nu este întemeiată. Dl Grădeanu nu dă politicii dîilei, decât timpul în care voiește să se repaوزه de celelalte studii și lucrări. Decă dela 1864 n'a publicat nimic, cauza este că impregiurările n'au fost priincioase. Poeziile sale mai noue, dela 1864 până la 1884, vor eși în curînd sub titlul „Nostalgia”.

O nouă colecțiune de poezii populare. În scurt timp va eși la București o nouă colecțiune de poezii populare, cea mai bogată între toate câte avem pîn'acuma, căci cuprinde 45,000 versuri. Această colecțiune e făcută de dl G. D. Teodorescu, care lucrează de timp îndelung pe terenul acesta. Cronicarul literar al „Românului”, dl Gion, scrie despre această colecțiune, între altele, următoarele: „Dl G. Dem. Teodorescu a binevoit a ne da cele 550 de pagini deja imprimare, pentru a le răsfoi și a ne convinge încă odată mai mult de minunatele însușiri poetice ale poporului nostru. Sînt pôte în aceste 550 de pagini peste 35,000 de versuri de toate felurile. Nu afirm că în toate criticul și omul de gust vor găsi numai de admirat; dar mărturisesc că în așa numitele „Căntece vechi” pe cari dl Teodorescu le numește „Solare” și „Superstițioase”, în cele „Istorice” și mai cu sîmă în „Căntecele vechi haiducești”, cititorul nu va găsi nimic care să fie banal, nepus la locul lui, forțat, prosaic; într'un cuvînt, nu va găsi un singur vers care să facă pătă în admirabilul tot al Căntecului. Întâlnești părți d'o poezie incomparabilă; dai peste versuri a căror vioiciune, frumusețe și pitoresc te opresc în loc; găsești analize ale inimei umane d'o filosofie mult mai adîncă de cît aceea a „capetelor profunde”; într'un cuvînt, surprinderile pe cari iubitorul dar nu încă pe deplin cunoșcătorul poeziilor populare române le resimte la fie ce pas citind: „Haiduceștile”, „Istoricele”, „Solarele” și „Superstițioasele” din colecțiunea G. Dem. Teodorescu, sînt atît de numeroase — în cît stai și te gîndești ce fel erau timpurile acelea, cînd necunoscuții cîntăreți ai poporului român citiau pornirile tainice ale inimei omenești și frumusețile cele fără număr ale naturii cu atîta artă, cu atîta poezie, cu atîtea eroice, ori blajine, ori duiöse accente! Minunate timpuri și falnice inspirațiuni!”

Pictorul Henția din București, profesor de desen la Asilul Elena Dîmna, a lucrat cu multă măestrie portretul regretatului dr. Obedenar; portretul este espus la dl A. Deutsch, 23 Calea Victoriei.

Statua lui Lazăr, lucrată de sculptorul Georgescu în orașul Massa-Barara, din Italia, a sosit îmbarcată pe bastimentul „Stella Italia” la 24 august st. n. la Livorno pentru Galați, unde credem că va sosi pe la mijlocul lui septembrie v. Această statuă are o înălțime de 4 metri și o greutate de 10 tone. Ea va fi așezată în grădina dela universitate în București și ceremonia desvălirii va ave loc tîmna acesta. Blocul de marmură de Carara din care a fost scîsă statua cîntăriă la început 27 tone, prin urmare 17 tone au trebuit să fie date jos cu dalta.

Comicul. Cetim în „Românul”: Într'o broșură apărută la Focșani și intitulată „Comicul”, dl Lupescu, artist dramatic, spune cititorilor că cu produsul bănesc al acestei „Reviste populare”, adecă a „Comicului”, dsa va imprimă o sută opt-deci (180) de drame, comedii, melodrame (tragedii nu-s . . . merçi, mon Dieu!),

pe cari le ține în cartonele sale de autor. 180 de drame, comedii și melodrame, versuri și prosă! Comitetul teatral din București și toți autorii dramatici români vor căde pe gînduri citind acest număr.

Noul cîlindar de casă pe anul 1886. Anul VI. Prețul 30 cr. v. a. Brașov, tipografia Alexi 1885. Cuprinde, afară de cîlindar: „Schitul Ialomița”, narațiune de Theochar Alexi. „Ilustrațiuni” din „Beiu, Vodă, Domn” de Theochar Alexi. „Reguli igienice asupra mîncării și beuturii” de I. Dariu. „Impăcat”, comedie într'un act de Theochar Alexi. Poezii. Glume. Cîlindarul alfabetic. Localitățile din Ungaria, care în limba maghiară au alt nume decăt în cea română. Insemnarea tîrgurilor din Transilvania. Tîrgurile din Ungaria. Tîrgurile din Bucovina. Sîrbătorile catolice cu referință la tîrguri. Tîrgurile din România. Poșta ungară. Tarifa telegrafului ungar. Poșta română. Telegraful român. Timbrurile ungare. Timbrurile române. Căile ferate ungare. Despre sănătate. Lexicografie. Un fapt însemnat. Anunțuri. Un mic tablou. Ilustrațiuni.

Țiar nou: Mai mulți advocați ai baroului din București au decis să fundeze un țiar care va apare de două ori pe săptămîna sub titlul „Gazeta tribunalelor”. Țiarul, după cît află „România”, afară de sentințe și de darea de sîmă a proceselor, va ave și o parte critică.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. Dl Gr. A. Manolescu, distinsul artist al Teatrului Național din București, a jucat marți întîia-ori după ferii, represintînd în beneficiul seu piesa: „Doi sergenți” dramă militară în trei acte, în care dsa are un rol escelent. — Dl Popovici, bariton la opera imperială din Viena, a trecut la Constanța unde va da un concert; în urmă, la întorcere se va opri la Buzău unde va da un al doilea concert. — Dl C. P. Constantiniu, avocat în Iași, a oferit teatrului de acolo o bogată garderobă de costume de diferiți seculi, precum și o recvisită bine asortată. — Leo Delibes, cunoscutul compositor frances, a petrecut câteva zile la Sinaia, de unde s'a dus în Galați; dl Delibes vizitează aceste părți ale orientului spre a găsi motive originale pentru noua sa operă ce compune.

Concert în Botoșani. Dșora Maria Mustetă a dat la 28 august (9 septembrie) în salonul dlui dr. Haynal în Botoșani un concert. Produsul intrărilor a fost destinat înființării unui adăpost de nopțe pentru sîrmani, care adăpost se va înființa în orașul acela. Concertul a reușit bine, concertanta, precum cetim în „Românul”, a primit numeroase aplauze din partea unui public de elită care nu au putut indestul admiră talentul de care artista a dat probă în bucățile clasice. Toți au vîdut că dsa este stăpîna pe pasagele cele mai dificile a lui Liszt și Rubinstein, până la acel grad în cît se pare că este lucrul cel mai simplu și cel mai natural. Verva cu care a interpretat pe piano bucățile naționale, ce i s'a cerut la urmă, a entusiasmat tîta adunarea. „Zigeunerweisen” (airs bohémiens) de Pablo de Sarasate executate în duo, piano și vióră, de dsa cu dl M. Benotti, diriginte de orchestră al societății „Armonia” a transportat prin accentele sale orientale tot auditorul și a trebuit să fie cîntate încă odată. O mențiune onorabilă datorim și duetului pe 2 viole (Doi luntrași) executat de dl Haynal împreună cu dl I. Chessign, cu acompaniament de piano. O frumîsă cunună de trandafiri naturali, cu panglice, care purtau

o dedicație de ocaziune, s'a oferit stimatei concertante.

Teatru in Zernești. Tinerimea română din Zernești a dat acolo de curând o reprezentație teatrală foarte bine reușită. S'a jucat comedile: „Rusaliile“ și „Creditorii“, de Alecsandri. Diletanții: I. Șenchea, E. Mețian, V. Taflan, Victor Jaja, I. Guguian, în frunte cu dra Otilia Gogonea, au interpretat cu succes rolurile lor. După reprezentația teatrală, urmă jocul care se începă cu „Hora“; în pauză 9 tineri sub conducerea vătavului I. Șenchea joculară „Călășerul“ și „Bătută“.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dl *George Barițiu* a primit dela Români din Sălajiu o adresă de felicitare la anul al 50-le al neobositei sale lucrări publicistice-literare. — Dl *Petru Mihăuțiu*, director al gimnasiului din Beiuș, la 9 l. c. ș-a serbat iubileul de 30 ani al activității sale pe terenul învățământului public.

Societatea pentru fond de teatru român va ține adunarea sa generală în Bocșa-montană, la 27 și 28 septembrie st. n., cu programa publicată în nr. trecut al foii noastre.

Hymen. Dl *Nicolae Corcheș*, învățător în Cămpeni, la 29 l. c. își va serba cununia cu dșora Elena Jivoinovici în Reșița. — Dl *Ioan Baci* comerciant se va cunună la 24 septembrie cu dra Charlotta Todosiu în Hațeg.

Academia română se va inavuți în curând cu multe și interesante documente privitoare la istoria țerilor române. În urma unei misiuni cu care a fost însărcinat dl I. Bianu, bibliotecarul Academiei, la Lemberg și Cracovia, Academia, în unire cu ministerul instrucțiunii publice, va dispune cât mai neîntârziat cercetarea de aproape a documentelor prin bibliotecile Ossolinsky și archiva municipală din Lemberg, și a documentelor din bibliotecile Czartoricki și Jagelonă din Cracovia.

Universitatea din Cernăuți își va deschide cursurile la 1 octombrie 1885. Semnalăm printre profesori pe dnii Isidor cav. de Oneiul, profesor de biblie, limba ebreă, și limbi orientale; Constantin Popovici, profesor de dreptul canonic greco-ortodox; Ion Sbierea, profesor de limbă și literatură română; Vasile de Repta, profesor de esegea și istorie bisericească; Emilian Voințchi, profesor de teologie, morală; Vasile Mitrofanovici și Juvenal Ștefanelli, toți profesând cea mai mare parte din cursuri în limba română.

La gimnasiul din Brașov dl Dionisiu Făgărășan, până acuma profesor suplent, a fost numit profesor provisoriu; dl Silvestru Moldovan a fost numit profesor suplent; er dl Ioan Dariu, fost învățător în Săcele, a fost numit învățător definitiv la școlile normale din Brașov. Pentru musica vocală s'a numit dl Tănăsescu, absolvent al conservatorului din București. Profesora de lucru, nefiind concurente, a ramas tot dna Russu. Cu privire la banii de cvartir s'au stabilit doue clase: 170 fl. pentru profesorii cei mai vechi dela gimnasiu, școlă comercială și reală; 130 fl. pentru cei mai tineri; la școlă primară; 100 fl. pentru institutorii cei mai vechi și 80 fl. pentru cei mai noi.

Toileta miresele dela curtea Germaniei. Curtea Germaniei are pentru princesele ei o toaletă reglementară de mirese care de sute de ani a fost mereu în vigoare și abia acuma s'a schimbat cu ocazia nuntei princesei Maria văduva regelui de Nederlanda. Princesele au avut mare bucurie vădându-se odată scăpate de acel costum tradițional care nu corespundea

nici de cum cu gustul modern. Toaleta miresele din casa hohenzollernilor nu admitea nici cununa nici voalul, ci se compunea numai din o rochie de atlas, brodată peste tot cu argint, și din o corónă de argint la care se atârna șese bucle falșe. Până acum acest reglement a fost ținut cu sântenie; de astă-dată însă s'a modificat în sensul că s'a admis miresei o cunună de fleurs d'oranges și în locul voalului, o dantelă în formă de mantă.

Reclame americane. În „Presa liberă pentru Texas“ se găsește următorul anunț: „Dinții unui Mastodon desgropați de curând în Illinois sânt în greutate de câte 175 punți fie-care. Să-și inchipuiésă cineva ce grozave dureri de dinți pôte să fi avut acest animal antedeluvian! E bine, asemenea dureri de dinți le tãmadueșce radical și desevêrșit elisirul „Iron Bitters“ al lui Brown“.

Sciri scurte. *La școlă de fete* a Reuniunii femeilor române din Sibiu lecțiunile se începă la 1 septembrie. — *Filoxera* s'a descoperit și în viile din comitatul Arad și anume la Șiria, Pâncota, Maghierat și la Cuvin. — *Congresul studinților universitari din România* s'a ținut mercuri în 4/16 septembrie la Brăila; direcțiunea căilor ferate a acordat studinților calea liberă de dus și întors până la Brăila și dela Cernavodă la Constanța. — *Pentru armata României* s'au comandat din fabrica Krupp mai multe tunuri; noul transport de tunuri a sosit deja la București. — *O nouă linie de cale ferată* se proiecteză dela Dej la Jibău și Zălau.

Necrológe. *George Lecca*, ministru de finanțe al României, a reposat vineri la 11 septembrie, la moșia sa Ungureni în România; el s'a născut la Tecuciu în 1831, a făcut studii militare la Paris, rentors în țeră la 1854 a făcut campania pe Dunăre pe lângă armatele otomane; după resboiu imbrătoșă cariera armelor intrând în regimentul de lãnceri din Moldova cu gradul de locotenent; tot inaintând, la 1862 fu numit director al școlilor militare intrunite din Iași și București; la 1863 pãrãsi cariera armelor și se stabili la moșia Ungureni, ocupându-se de agricultură; la 1866 fu numit prefect al județului Bãcău, la 1870 fu ales deputat la cameră și vice-president al Adunării, dela 1876 până la 1882 a fost vice-president al senatului, atunci primi fotoliul ministeriului finanțelor, pe care-l ocupă până 'n momentul morții sale. — *Iordache Tocilescu*, părintele dlor Grigore și George Tocilescu, a murit la București în sêptemăna trecută.

M o d a.

Se apropie tómnă . . . lumea elegantă, practică și cruțătoare, are o mulțime de griji, o mulțime de cugete și intr'adevêr aceste cugete sânt indreptățite, deórece moda ne-a obicnuit să vedem la începutul fie-cărui sezon forme noue, desine noue, colori noue și o mulțime de modele pentru toilete.

Voiu încercă să alung cugetele multe ale cetitórelor „Familiei“, cu privire la moda sezonului presinte; făcând o caracteristică generală asupra stofelor, asupra modelșlor de rochii, asupra pãlãriilor . . . pe scurt asupra tuturor noutăților de tómnă, pe cari modiștii le-au espus în ferestrele magazinelor de modă și cu cari unele dame serbeză adevêrate triumfe.

Noutățile în stofele pentru tómnă și êrnă, după ce damele escelară în stofele ce sêmênau cu țolurile cailor, arată fabricate mai fine și mai moi. O abundență de postavuri netede frumóse se ofere spre alegere. Pe

lângă stofele de cheviot, noppé, etamine, lama, loden péros, mohair in colórea brună, verde ca mirtul, marine și jeune pousse, o verde intunecată, vedem fabricate din Tunis și Tibet in colori naturale, vârgate in colori diferite, stropite cu aur și mătăasă, însă și netede de-o singură colóre. Din cele dintéu se gătește rochia séu cel puțin un lat din dênșa, pe când cealaltă parte e din stofă netedă, la aceste talieie au ca garnitură un fel de impletitură care constă din doue colori de stofă și o acopere un chemiset care se vede.

Frumósa stofă brocat de laine, țesut din bumbac și mătăasă, se vede in asemenea mod intrebunțat, numai cât in locul stofei netede armonice, se alege mătăasă. Șvitașul (Soutache), carele deja a serbat multe stadii de triumfe, vine éráș in modă, cu dênșul se decoréză partea din jos a rochiei, marginile taliei, capetele mânecelor, gulerele la grumași și tunicile. Ca garnituri mai servesc și figurile de passementerie decorate cu mărgele de plumb și lemn. Și bordurile din jet și lemn ca garniture la gulere și mâneci produc efect mare, acest ornament simplu este fôrte de recomandat și la toilettele de călătorie.

Pe multe stofe pentru rochiile aflăm atributele vênătoriei, a pescuitului, a navigării, vedem trimbițe, peșci raci, gondole mici, poctóve; unde atribute de aceste brodate séu din metal servesc și ca agrafe.

Ca adevérată „nouveauté” este stofa așa numită „Inusable”, o stofă négră de mătăasă, care după garanța fabricantului nu capétă nici odată acel lustru urit de unsóre. ce-l au alte stofe de mătăasă. Dantelele de pěr vor jucă și in acest seson o rolă mare la decorațiunea toilettelelor.

Rochia la toilettele cele mai moderne de promenadă e largă netedă séu decorată cu pliseuri late, tunica e așa de lungă, încât ajunge până la marginea de desupt a rochiei. Talieele sânt scurte și decorate cu moar cu mărgele, cu ottoman și catifea.

In societăți se pórta tare blusa așa numită „smoch”, care mai ales damelor tinere le șede fôrte bine. Acesta blusă constă din pliseuri și increțituri și se gătește cu deosebire din cachimir brun, ca decorațiune pe piept și mâneci servește o brodărie de mătăasă in colorea deschisă viel-or, care astupă increțiturile. Un corset scurt de catifea brună inchis dindérépt, manșete lungi și un guler sus completéză acesta elegantă blusă.

Lucsul cel mai mare-l va desfășurá in sesonul presinte și cel de érnă vesta, acărei stofă și formă variază după cum e destinată. Vom vedé veste din atlas greu cu flori de catifea séu brodării de aur și argint, amintindu-ne timpul lui Ludovic a XV-lea, veste in tótă nuanța dela albul cel mai deschis până la negrul cel mai inchis, tăiate séu suse.

Talieele pentru serate sânt decoltate inainte séu in spate séu in formă de inimă séu in formă de patru unghiu și se decoréză cu gazir cu aur séu se lasă netede după moda cea mai nouă, mânecile sânt scurte până in cot și in plissé.

La toilette de teatru, concerte, baluri, vedem intrebunțat oțelul, care forméză bordire pe stofe netede și produce un efect mare.

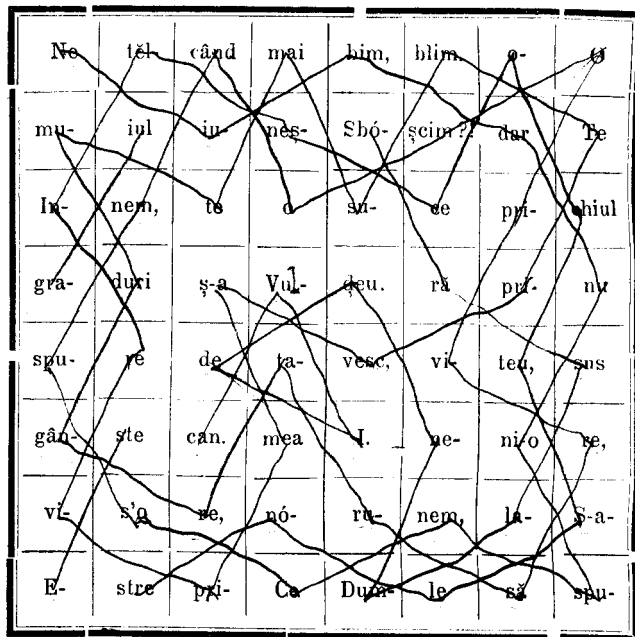
Pentru damicele se combinéză toilette elegante, acăror rochiile constau din volanturi de dantele, cari sânt presărate cu mașine de panglice de moar colorat.

In nr. viitor voi descrie câteva toilette de bal simple, însă elegante.

Valeria.

Ghicitura de șac

de Maria Valean.

Se pôte deslegá după promenada calului.

Terminul de deslegare e 14 octombre st. n. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte intre deslegători.

Deslegarea ghiciturei de șac din nr. 21 :

Relă mi al nemuririi nimh
Și focul din privire,
Și pentru totă da-mi m schimb
O óră de iubire!

Și de asupra mea rămâi,
Durerea mea de-o curmă;
Căci ești iubirea mea dintei
Și visul meu din urmă!

(M. Eminescu.)

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele : Ana Steț n. Roman, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Aglae Popescu, Amalia Crișan, Iosefina Popescu, Minodora Micșunescu, Zoe Dimbu, Eufrosina Mateescu, Maria Ardelean, Nina Pop, Eugenia Buntean, și dela dnii Iuliu Bugnariu, D. P. Popovici.

Premiul fu dobândit de dna Eufrosina Mateescu in Câmpulung.

Călindarul săptămânei.

Điua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca înălțării S. Cruci Ioan III. 13—17.					
Duminecă	8	20	(†) Nasc. Maicii Dlui	5 46	5 56
Luni	9	21	† Sf. Ioachim	5 47	5 54
Martți	10	22	S. Minod. Mitrodora	5 49	5 52
Mercuri	11	23	Cuv. Theodora	5 50	5 50
Joi	12	24	Sf. Mart. Autonom	5 51	5 48
Vineri	13	25	Sf. Mart. Corneliu	5 52	5 46
Sâmbetă	14	26	(†) Innălț. sf. Cruci	5 54	5 44

Proprietar, redactor respundător și editor : IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare.